

Sygn. akt *XVII AmE 66/13*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Dariusz Dąbrowski</i>
Protokolant:	Sekretarz sądowy Wioleta Żochowska

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa ***Huty (...) Spółki Akcyjnej w upadłości układowej w Ł.***

przeciwko ***Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki***

przy udziale ***Nadzorczy Sądowego W. S.***

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

z dnia 28 grudnia 2012 roku Nr (...) (...) (...)

orzeka:

1. uchyla zaskarżoną decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 28 grudnia 2012 roku nr (...) (...) (...),
2. zasądza od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz *Huty (...) Spółki Akcyjnej w upadłości układowej w Ł.* kwotę 460 zł (czteryście sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt XVII AmE 66/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 grudnia 2012 roku Nr (...) (...) (...) pozwany - Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. w upadłości układowej orzekł, że:

- 1) Przedsiębiorstwo: Huta (...) Spółka Akcyjna, z siedzibą w miejscowości Ł. ul. (...), nie wywiązał się w roku 2010 z określonego w art. 9a ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym od dnia 09 sierpnia 2010 r.) obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectw pochodzenia, o których mowa w art. 9e ust. 1 lub w art. 9o ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne, albo uiszczenia opłaty zastępczej, obliczonej w sposób określony w art. 9a ust. 2 tej ustawy,

2) za działanie opisane w punkcie pierwszym wymierzył przedsiębiorcy: Huta (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w miejscowości Ł., ul. (...), karę pieniężną w kwocie 64382,05 zł, to jest w wysokości 0,56% przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego przez tego Przedsiębiorcę w 2011r.

Od niniejszej Decyzji powód - Huta (...) Spółka Akcyjna w upadłości układowej z siedzibą w Ł. złożył odwołanie, zaskarżając przedmiotową Decyzję w całości.

Zaskarżonej Decyzji powód zarzucił:

1. naruszenie przepisów art. 6, 7, 8, 9, 11 kpa w zw. z art. 56 ust. 1a i ust. 2, ust. 2a pkt 1, ust. 3 i ust. 6, art. 9a ust. 1 i 1a pkt 1 i art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne poprzez ich wadliwą wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie jako podstawy rozstrzygnięcia w zaskarżonej decyzji wadliwych ustaleń stanu faktycznego przez przyjęcie, iż:

a) mimo wykazania przez powoda, iż cały sporny wolumen energii

elektrycznej, który powód nabył w 2010r. od przedsiębiorstwa

(...) Sp. z o.o. (po przekształceniach (...)

(...) Sp. z o.o.) był produktem kompleksowym, w którym obowiązek z art. 9a ust. 1 p.e. został wykonany przez ww. przedsiębiorstwo energetyczne (okoliczność bezsporna) i ratio legis przedmiotowej regulacji przemawia przeciwko podwójnemu pobieraniu spornej opłaty o charakterze publicznoprawnym, Prezes URE uznał, iż obowiązek z art. 9a ust. 1 p.e. obciąża całość energii elektrycznej sprzedanej przez powoda w tym okresie,

b) w analizowanym roku 2010 powód dokonał sprzedaży na rzecz odbiorców końcowych wolumen 1 777,201 MWh energii elektrycznej podlegającej obowiązkowi określonemu w art. 9a ust. 1 p.e., mimo, iż z materiału dowodowego zebranego w trakcie postępowania administracyjnego (w szczególności z dokumentów złożonych przez powoda przy piśmie procesowym z dnia 23 listopada 2011r. w postaci aneksów do umów sprzedaży ze zmniejszeniem ilości energii elektrycznej oraz jej ceny, tzn. ograniczeniem się jedynie do refakturowania sprzedaży energii elektrycznej bez zysku od ceny zakupu) wynika, iż przedsiębiorca finalnie w roku 2010 sprzedał swoim odbiorcom końcowym łącznie jedynie 140,530 MWh energii elektrycznej, zaś na zasadzie refakturowania 1 797,281 MWh energii elektrycznej, co implikuje rażącym zawyżeniem wymierzonej powodowi przez pozwanego Prezesa URE kary pieniężnej z tytułu nie uiszczenia opłaty zastępczej na łączną ilość 184,828 MWh energii elektrycznej;

c) uznanie przez Prezesa URE za obejście prawa dokonanych w trakcie trwającego postępowania administracyjnego przez przedsiębiorcę zmian umów cywilnoprawnych zmieniających stan prawny z mocą wsteczną poprzez zawarcie ze swoimi kontrahentami odpowiednich umów cywilnoprawnych i doprowadzenie w ten sposób do zmiany ilości i ceny energii elektrycznej, tzn. zastosowania refakturowania bez narzutu co ceny zakupu tejże energii elektrycznej - implikującą zwolnieniem z nałożonego na niego przez ustawodawcę obowiązku publicznoprawnego, co - w ocenie pozwanego - byłoby podważaniem zasad praworządności sprzecznym z interesem społecznym oraz utrwalaloby wśród podmiotów zobligowanych przekonanie, że nie jest konieczne przestrzeganie obowiązujących przepisów prawnych, mimo, iż ani przepisy k.p.a., jak i prawa energetycznego nie dają pozwanemu Prezesowi URE kompetencji zbliżonych do uregulowania z art. 199a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa - co skutkuje nie uwzględnieniem przy rozstrzygnięciu w sprawie faktycznej ilości sprzedanej przez powoda w 2010 r. odbiorcom końcowym wolumenu 140,530 MWh.

2. naruszenie prawa materialnego art. 56 ust. 1a, ust. 2, ust. 2a pkt 1, ust. 3 i ust. 6 i art. 9a ust. 1 i 1a pkt 1 i art. 30 ust. 1 p.e. przez przyjęcie, iż:

a) odsprzedaż energii elektrycznej w stosunku do której przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. (po przekształceniach (...)) Sp. z o.o.) wykonało już obowiązek z art. 9a ust. 1 p.e. w kontekście odsprzedaży tejże energii elektrycznej na zasadzie refakturowania po cenie zakupu bez zysku implikuje koniecznością ponownego uiszczenia opłaty zastępczej;

b) z ostrożności procesowej - na wypadek uznania, iż na powódzie w 2010r. ciążył jednak obowiązek uiszczenia opłaty zastępczej, z uwagi na uprzednie odprowadzenie tychże opłat przez ww. przedsiębiorstwo energetyczne i znikomy stopień szkodliwości czynu - brak było podstaw prawnych i faktycznych do odstąpienia przez pozwanego Prezesa URE od wymierzenia kary.

Wobec powyższego powód wniósł o:

- 1) uchylenie zaskarżonej decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania, względnie zmianę tejże decyzji i umorzenie postępowania w sprawie wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy z powodu jego bezprzedmiotowości;
- 2) zasądzenie od pozwanego Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania odwoławczego niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych;
- 3) przeprowadzenie dowodów określonych w odwołaniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spółka Huta (...) Spółka Akcyjna w upadłości układowej z siedzibą w Ł. jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem (...). Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. dystrybucja i sprzedaż energii elektrycznej oraz paliw gazowych w systemie sieciowym oraz dystrybucja ciepła.

Postanowieniem z dnia 3.12.2002 roku Sąd Rejonowy w Katowicach wszczął wobec powoda postępowanie układowe w sprawie X Ukł 149/02.

W dniu 19.01.2007 roku powód został postawiony w stan upadłości z możliwością zawarcia układu na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Katowicach wydanego w sprawie X GU 217/06. Mocą postanowienia nadzorcą sądowym został ustanowiony W. S..

Decyzją Prezesa URE znak: OEE/429/13594/W/2/2005/MB z dnia 16 grudnia 2005 roku została udzielona Spółce Huta (...) Spółka Akcyjna koncesja na obrót energią elektryczną na okres od 16 grudnia 2005r. do 20 grudnia 2025r. (okoliczność bezsporna).

W 2010 roku Huta (...) Spółka Akcyjna dokonała sprzedaży na rzecz odbiorców końcowych 1 777,201 MWh energii elektrycznej (k. 8 akt adm.).

Spółka samodzielnie nie uzyskała i nie przedstawiła Prezesowi URE do umorzenia świadectw pochodzenia, o których mowa w art. 9e ust. 1 lub w art. 9o ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne oraz nie uiściła również alternatywnej opłaty zastępczej na konto Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w terminie do 31 marca 2011r., twierdząc, że cała energia zużyta na potrzeby własne i odsprzedana w roku 2010 została zakupiona od (...) Sp. z o.o. jako produkt kompleksowy zawierający wymagania art. 9 Prawa energetycznego oraz usługę bilansowania handlowego (k. 8 akt adm.).

Prezes URE wszczął z urzędu w dniu 09 września 2011 roku postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia Przedsiębiorcy kary pieniężnej w związku z możliwością ujawnienia nieprawidłowości polegających na nieprzestrzeganiu w 2010 roku określonego w art. 9a ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne. W związku z powyższym, pismem z dnia 09 września 2011 r. Prezes URE zawiadomił Przedsiębiorcę o wszczęciu tego postępowania (k. 10-13 akt adm.).

W odpowiedzi na powyższe Przedsiębiorca, pismem z dnia z dnia 26 września 2011 r. (k.14-15 akt adm.) wniósł o umorzenie postępowania ze względu na jego bezprzedmiotowość.

Huta (...) S.A. zawarła w dniu 28 marca 2008 r. z (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. umowę sprzedaży energii elektrycznej NR. V./(...)/Ł./2008, do której zostało następnie zawartych szereg aneksów (k. 212- 332 akt adm.).

Przedsiębiorca w dniu 23 listopada 2011 roku złożył korektę sprawozdania ze sprzedaży energii elektrycznej za 2010 r., zgodnie z którą całkowita sprzedaż energii elektrycznej do odbiorców końcowych wyniosła 140,530 MWh, zamiast 1 777,201 MWh podanych w załączniku do pisma z dnia 13 maja 2011 roku. Przedsiębiorca załączył również kopie faktur korygujących z dnia 21 listopada 2011 roku wystawionych podmiotom, którym sprzedawał w 2010 r. energię elektryczną. Poinformował ponadto, że w powyższych fakturach korygujących została obniżona cena energii elektrycznej do poziomu ceny jej zakupu - poprzez wyeliminowanie różnicy pomiędzy ceną sprzedaży i ceną zakupu.

Prezes URE zwrócił się do podmiotów, które kupowały od Przedsiębiorcy w 2010 roku energię elektryczną z prośbą o przekazanie informacji dotyczących ilości i cen zakupionej energii elektrycznej.

Podmioty, które kupowały od Przedsiębiorcy w 2010 r. energię elektryczną przekazały dane dotyczące ilości i cen zakupionej od Huty (...) energii elektrycznej (k.418-432, 435-436, 445 akt adm.). (...) przesłał faktury rozliczeniowe VAT z tytułu świadczenia usług dystrybucji energii elektrycznej dla Huty (...) za 2010 roku (k. 450-482 akt adm.).

Pismem z dnia 13 listopada 2012 r. (k. 692-693 akt adm.) Prezes URE zawiadomił Przedsiębiorcę o zakończeniu prowadzonego postępowania i przysługującym mu prawie do zapoznania się z całością zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz złożenia dodatkowych uwag i wyjaśnień.

(...) S.A. zapoznał się z zebraniem materiałem dowodowym 21 listopada 2011r.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentów załączonych przez strony do pism procesowych oraz znajdujących się w aktach administracyjnych. Prawdopodobności powyższych dowodów strony nie kwestionowały, a Sąd uznał je za w pełni wiarygodne.

Sąd zważył, co następuje:

Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wydał merytorycznie słuszną decyzję, która znajduje oparcie w treści art. 56 ust. 1 pkt 1a, ust. 2 ust. 2a pkt 1, ust. 3 i ust. 6, art. 9a ust. 1 i ust. 1a pkt 1 i art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2012r., poz. 1059), a zarzuty powoda jako niezasadne nie mogły zostać uwzględnione.

Niewątpliwie powód będąc przedsiębiorstwem energetycznym zajmującym się obrotem energią elektryczną i sprzedającym tę energię odbiorcom końcowym przyłączonym do sieci na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej był obciążony w 2010 r. obowiązkiem wynikającym z art. 9a ust. 1 ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym od dnia 9.08.2010 roku) albo alternatywnie uiszczenia opłaty zastępczej obliczonej w sposób określony w ust. 9a ust. 2. W ocenie Sądu ciężący na Spółce obowiązek nie został zatem spełniony.

Mimo powyższej konstatacji Sąd był zmuszony uchylić zaskarżoną decyzję ze względów innych niż podnoszone w odwołaniu.

Zdaniem Sądu Prezes Urzędu dopuścił się bowiem naruszenia przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, których nie można konwalidować na etapie postępowania sądowego.

Prezes Urzędu, mimo, że był o tym jednoznacznie informowany w pismach procesowych powoda, a co także jednoznacznie wynika z załączonego w aktach administracyjnych odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego nie zauważył, że przedsiębiorca pozostaje w upadłości układowej, a odpowiedni Sąd wyznaczył nadzorcę sądowego w osobie W. S.. To niedopatrzenie znajduje odzwierciedlenie również w skarżonej decyzji, gdzie w firmie powoda nie jest podane określenie „w upadłości układowej”.

Zgodnie z treścią art. 138 ust 1 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze jeżeli ustanowiono zarząd własny upadłego, nadzorca sądowy wstępuje z mocy prawa do postępowań sądowych i administracyjnych dotyczących masy upadłości prowadzonych na rzecz lub przeciwko upadłemu.

Powyższy przepis nie rozstrzyga kwestii, w jakim charakterze nadzorca sądowy wstępuje do postępowań administracyjnych, w których stroną jest upadły. W postępowaniu administracyjnym nie jest znana instytucja interwenienta ubocznego. Jednakże w postępowaniu administracyjnym mogą występować na warunkach określonych w kodeksie postępowania administracyjnego osoby trzecie, które są uprawnione do dokonywania czynności procesowych. Są to tzw. podmioty na prawach strony, a zalicza się do nich np. organizacje społeczne, prokuratora, Rzecznika Praw Obywatelskich i inne podmioty określone w przepisach szczególnych. Sąd podziela pogląd, że nadzorca sądowy, wstępując z mocy prawa do postępowania administracyjnego, staje się właśnie podmiotem tego postępowania na prawach strony (tak: S. Gurgul, „Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz do art. 138”, Legalis 2013 oraz A. Jakubecki, F. Zedler „Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz” wyd. 3, Lex. 2011).

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że wstąpienie nadzorcy sądowego do postępowania administracyjnego toczącego się z udziałem upadłego należy oceniać w oparciu o treść art. 28 – 31 kodeksu postępowania administracyjnego. Wobec powyższego nadzorca sądowy powinien być uczestnikiem postępowania toczącego się przed Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki na prawach strony, gdyż jego uczestnictwo jest uzasadnione ochroną interesów wierzycieli upadłościowych, a nie interesu prawnego samego nadzorcy.

Nadzorca sądowy jest powołany dla ochrony interesów wierzycieli upadłościowych, a wymierzona kara z całą pewnością będzie miała wpływ na masę upadłości, czy kolejność wierzycieli mogących zaspokoić się z tej masy.

Nadzorca sądowy został jednakże pozbawiony możliwości ochrony interesów wierzycieli, ponieważ nie został powiadomiony przez Prezesa URE o toczącym się postępowaniu, nie został wezwany do zajęcia stanowiska, nie została mu wreszcie doręczona decyzja, nie mógł więc złożyć od niej odwołania.

Poinformowanie nadzorcy sądowego o toczącym się postępowaniu przez Sąd nie prowadzi do konwalidacji braków postępowania administracyjnego. Sąd stoi na stanowisku, że mimo braku sformułowanego przez odwołującego się zarzutu naruszenia przepisów art. 28 – 31 k.p.a. w zw. z art. 138 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego, z urzędu miał obowiązek zbadania legalności działania pozwanego. Jak wskazano w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2012 r., III SK 37/11, merytoryczny charakter postępowania sądowego i nadzoru nad działalnością Prezesa Urzędu nie oznacza, że z zakresu kognicji Sądu Okręgowego wyłączone są zarzuty dotyczące przepisów odnoszących się do postępowania, jakie poprzedzało wydanie samej decyzji. Jeżeli Sąd rozpoznając sprawę dostrzeże taką wadę postępowania administracyjnego, mimo braku w tym zakresie zarzutu, powinien ją wyeliminować z obrotu. Uwzględnienie takich zarzutów oznacza, że zaskarżona decyzja dotknięta jest wadą, której nie można konwalidować (zastąpić) w postępowaniu sądowym.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał decyzję Prezesa URE za naruszającą zasady kodeksu postępowania administracyjnego i z tego powodu uchylił ją.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 98 i 99 kpc stosownie do wyniku sporu.

SSO Dariusz Dąbrowski